

Pro právníka výsledky Kristenovy práce přináší leccos nového. Především se tu soustavně vyličuje stav dvorského soudu před Ladislavem, pokusy o reformu za Zikmunda a pak vlastní jeho reforma, čímž je také vlastně dotčena otázka odúmrtí, výprosy i lenního práva. K. upozorňuje, že do dvorského soudu pronikala recepce římsko-kanonického procesu (svědci slyšeni už před úřadem!) a že tu platila Majestas Carolina, ač pro obor zemského práva byla odvolána. Vůbec právník z výkladů Kristenových mnoho zužitkuje, třebaš sám autor neformuluje odpověď přísně právnícky. Tak zvláště jde o otázku, jak vlastně se dvorský soud přesunuje na půdu práva lenního, což se na př. projevuje při trzích propůjčených statků, kde je třeba vždy souhlasu králova jako vichního vlastníka. Důležité je také, že se v této době rozdělují knihy na knihy úřadu a knihy soudu dvorského, což patrně je způsobeno různěním agendy na spornou a nespornou. Právě proto, že Kristen si zvolil jen určitou dobu a mohl se tedy odpoutati od vývoje, přiblížil se rozboru právníckému, pro nějž podává řadu cenných nových výsledků, jak bylo ukázkovitě naznačeno. Ča.

Dr. Jan Muk: Po stopách národního vědomí české šlechty pobělohorské. — Praha, 1931, Politický klub Národní demokracie, ss. 159 in-m. 8. (Bílé knihy, 6.) Kč 27. — Mukova práce podává soustavný přehled o národním smýšlení české šlechty po Bílé hoře. Její autor pečlivě sebral vše, co bylo možno dohledati v literatuře i v pramenech jednak vydaných a jednak i nevydaných z některých archivů, které mu byly snadněji přístupny (Slavatové, Martinicové, Černínové, Lobkovicové, Valdštejnové a Kinští), a z těch úlomků se mu podařilo stmeliti pestrou mosaiku významné části historie národnostní otázky. Sleduje ji až po Marii Terezii a postihuje tím úsek málo zpracovaný. Nejvíce si jest však vážit na Mukově práci toho, že dovedl se zříci lákavých detailů a že pátrá po jednotící linii. Nejprve probírá základnu, jak se vytvořila pro další dobu již před Bílou horou (kap. I.) na to se zajímá o vlastní katastrofu, (II.), pak líčí čes. šlechtu za doby Leopoldovy (III.) a konečně nastiňuje, jak se ponenáhlu objevovaly známky lepšího příštího (IV.).

Je samozřejmé, že M. přináší leccos, co nás zajímá se stanoviska právního. Tak především jde o jazykovou otázku, jak se jeví v úřadování po Obnoveném zřízení a hlavně na zemských sněmích. Shodně zastává stanovisko s J. B. Novákem (v Pekařově sborníku), že už od doby předbělohorské vede se tu boj za právo češtiny a když padne po Bílé hoře opora politická, upadá čeština jako jazyk jednací úplně, takže z ní zbývá jen několik formalistních frází. S tím souvisí i Obnovené zřízení, jež se však dotýká i otázky stavovské přímo. M. registruje pokusy o jeho reformu, ke které nikdy ovšem nedošlo. Vedle těchto věcí, o nichž nelze se ve vymezeném referátu více rozhovořiti, sluší však přičísti k dobru autorovi, že si povšiml i hospodářských poměrů a stanovisek tehdejší čes. šlechty, zvl. v problémech finančních a pak poměrech obyvatelstva vůbec. Jeho práce se uceluje v přehled, který úměrně se věnuje jednotlivým složkám. K tomu přispěl nemálo i výstižný úvod doc. Dr. Stloukala, který závěry shrnuje a vyslovuje celkovou charakteristiku: »česká šlechta se vyřadila sama z národa vlastní vinou.« Právě proto s našeho hlediska sama se odsoudila a není si přáti jejího návratu. Práce Mukova to dosvědčuje jasně a v tom tkví její podstatný význam. Proto rušivě působí, že její autor, který projev il nepochybnou dovednost syntetickou, nedovede prokázati dosti ohledu k českému jazyku, který přepisuje z archivních pramenů nevhodným způsobem paleografickým, zachovávaje všechny zpřekážky, což by snad bylo možno promínouti u nějakého amatéra, nikoliv však u historika (srov. na př. str. 67, 68, 92, 98, 99, 127 a j.). Ča.

JUDr. Jaromír Sedláček: Občanské právo československé. Všeobecné nauky. IV Brně 1931. Knihovna Čs. A. S. »Právník« v Brně, svazek XVI. Cena neudána. — Sedláčkově dílo jedná o celé materii, která se běžně traduje pod titulem v š e o b e c n é n a u k y soukromého